

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cyflwyniad I'r cod ymarfer er lles cathod

Sefydlwyd 2006 - Established 2006

awrw

RHWYDWAITH LLES ANIFEILIAID CYMRU
Cyngor y Sector ar gyfer Anifeiliaid | Sector Council for Animals
ANIMAL WELFARE NETWORK WALES

Cynnwys

Cyflwyniad	1
Adran 1: Amgylchedd	2
Yr angen am amgylchedd addas	
Adran 2: Deiet	3
Yr angen am ddeiet addas	
Adran 3: Ymddygiad	4
Yr angen i allu dilyn patrymau ymddygiad arferol	
Adran 4: Cwmni	5
Yr angen i gael ei rhoi gydag anifeiliaid eraill neu ar wahân iddynt	
Adran 5: Iechyd	6
Yr angen i'w diogelu rhag poen, dioddefaint, anaf ac afiechyd	

Cyflwyniad

Gall bod yn berchen ar gath a gofalu am gath fod yn llawer o hwyl a gall roi llawer o foddhad, ond mae hefyd yn gyfrifoldeb mawr ac yn golygu ymrwymiad hirdymor o safbwynt gofal a chyllid. Chi sy'n rheoli ffordd o fyw eich cath; eich cyfrifoldeb chi yw sicrhau bod ei anghenion yn cael eu diwallu, waeth beth yw'r amgylchiadau. Mae'n ofynnol o dan y gyfraith eich bod yn cymryd camau rhesymol er mwyn sicrhau bod anghenion eich cath yn cael eu diwallu, gan gynnwys:

- Amgylchedd addas i fyw ynddo.
- Deiet iach.
- Y gallu i ymddwyn yn normal.
- Lle gydag anifeiliaid eraill, neu ar wahân.
- Gwarchod rhag poen, dioddefaint, anaf a chlefydau.

Mae pob anifail yn wahanol ac wrth i chi ddod i adnabod eich cath byddwch yn adnabod nodweddion cyfarwydd. Mae'n bwysig eich bod yn gallu sylwi ar unrhyw newidiadau mewn ymddygiad gan y gallai'r rhain awgrymu bod eich cath yn ofidus, yn sâl neu nad yw ei anghenion yn cael eu diwallu mewn rhyw ffordd arall.

Mae'r ddogfen hon yn crynhoi'r prif bethau y mae angen i chi eu wybod ac yn eich cyfeirio at yr adrannau perthnasol yn y Cod Ymarfer ar Les Cathod.

Eich cyfrifoldeb chi yw darllen y Cod Ymarfer yn drylwyr er mwyn deall yn llwyr anghenion lles eich cath a'r hyn sy'n ofynnol o dan y gyfraith.

Adran 1: Yr Amgylchedd

Sicrhewch fod gan eich cath le addas i fyw ynddo

Mae angen adnoddau personol ar bob cath, felly dylech gynnig digon o bowlenni, blychau sarn, manau gorffwys ac ati. Os oes gennych fwy nag un gath, mae hyn yn golygu bod angen un ar gyfer pob cath sy'n byw ar yr aelwyd, yn ogystal ag un ychwanegol er mwyn cynnig dewis a lleihau'r tebygolrwydd y bydd un gath yn cael ei rhwystro gan gath arall.

Cysgu a gorffwys

Dylech sicrhau bod lle gorffwys cyfforddus, sych a heb ddrafftiau ar gael i'ch cath y mae'n gallu mynd iddo bob amser a lle y bydd yn teimlo'n ddiogel.

Mae angen i gathod gael cyfleoedd i ddringo, neidio a chuddio, megis gwely 'platfform' syml neu ffordd ddiogel o gyrraedd silffoedd neu ben cypyrddau.

Efallai y bydd yn well gan gathod nad ydynt fel arfer yn byw â phobl, megis rhai cathod fferm, fyw y tu allan i'r cartref, ond bydd arnynt angen mynediad at gysgodfan heb ddrafftiau a sych, a bydd angen o hyd i chi ofalu amdanynt.

Peryglon

Sicrhewch na all eich cath ddod i gysylltiad â sylweddau a allai fod yn niweidiol.

Teithio

Sicrhewch fod eich cath yn cael ei chludo'n ddiogel. Peidiwch â theithio â'ch cath yn rhydd yn eich cerbyd.

Ni ddylid gadael cathod ar eu pennau eu hunain mewn cerbyd. **Mewn tywydd poeth, gall hyn fod yn berygl bywyd.**

Mynd i'r toiled

Dylai fod lle addas i'ch cath fynd i'r toiled. Efallai y byddai'n well gan rai cathod fynd i'r toiled y tu allan. Fodd bynnag, mae angen mynediad parhaol ar gathod at flwch yn y tŷ rhag ofn bod adegau pan nad ydynt yn fodlon neu pan nad ydynt yn gallu mynd i'r toiled y tu allan.

Adran 2: Deiet

Sicrhewch fod eich cath yn cael deiet cytbwys sy'n diwallu ei hanghenion o ran maeth

Mae'n rhaid sicrhau bod dŵr yfed ffres a glân ar gael i'ch cath drwy'r amser.

Pa mor aml y dylech fwydo'ch cath

Dylai'ch cath fwyta'n rheolaidd ac mae'n rhaid ei bwydo o leiaf unwaith y dydd.

Cig yw prif fwyd cathod. Ni allant fwyta llysiau yn unig.

Pwysau Iach

Ni ddylai'ch cath fod yn rhy dew nac yn rhy denau. Gallwch asesu pwysau'r gath drwy weld a allwch deimlo ei hasennau; Os yw'n anodd eu teimlo efallai ei bod dros bwysau. Os yw'r asennau a'r asgwrn cefn yn amlwg, yna efallai fod eich cath o dan y pwysau iawn ac yn sâl. Os oes gennych amheumon, gofynnwch i'ch milfeddyg a yw'ch cath o fewn yr amrediad pwysau cywir.

Anghenion deietegol eraill

Mae gan rai cathod anghenion deietegol arbennig; eich milfeddyg yw'r person gorau i'ch cyngori ynglŷn â gofalu am eich cath o dan yr amgylchiadau hyn.

Adran 3: Ymddygiad

Dylai'ch cath fod yn gallu ymddwyn mewn ffordd arferol

Cymdeithasoli

Mae cymdeithasoli â phobl, cathod ac anifeiliaid eraill, a dod i arfer â synau cyffredin, yn rhan hanfodol o ddysgu ar gyfer cath ifanc. Mae cyfnod pwysig o ddysgu cynnar rhwng oddeutu dwy i saith wythnos oed.

Ymddygiadau nodweddiadol

Mae ymddygiad megis hela yn bwysig i gathod. Gallwch ddiwallu'r angen hwn drwy chwarae gan ddefnyddio teganau priodol. Mae ymddygiad megis crafu neu drin crafangau yn arferol; gallwch brynu postyn craffu o'r math cywir yn y rhan fwyaf o siopau anifeiliaid anwes.

Ymarfer corff

Sicrhewch fod eich cath yn cael ymarfer corff bob dydd i gadw'n holliaich. Os nad yw'n mynd y tu allan, darparwch weithgareddau addas yn y tŷ fel nad yw'r gath yn mynd yn segur.

Arwyddion o Straen

Cadwch lygad ar eich cath am arwyddion o straen neu newidiadau yn ei hymddygiad.

Adran 4: Cwmni

Sicrhewch fod anghenion cymdeithasol eich cath yn cael eu diwallu

Ymddygiad cymdeithasol a pherthnasau gydag anifeiliaid a phobl eraill

Sylwch ar y ffordd y mae'ch cath yn ymateb i gathod, anifeiliaid anwes neu bobl eraill, a sicrhewch y gall eu hosgoi os yw am wneud hynny.

Dylai'r rhai cyfrifol sicrhau y caiff y cathod yn eu gofal eu trin yn briodol ac nad yw pobl, plant nac anifeiliaid eraill yn peri straen na niwed iddynt.

Dylid cyflwyno cŵn i gathod yn ofalus iawn; dylai'r ci gael ei ddal yn ddiogel ar dennyn yn gyntaf fel na all redeg ar ôl y gath. Dylai'r gath allu dianc i fan cuddio diogel.

Pan fyddwch oddi cartref

Mae'n rhaid i chi drefnu bod anghenion eich cath yn cael eu diwallu tra byddwch oddi cartref.

Niferoedd o anifeiliaid

Mae cathod yn ôl eu natur yn hoffi bod ar eu pennau eu hunain felly gallai byw gyda chathod eraill nad ydynt yn perthyn iddynt beri llawer o straen iddyn nhw. Gallai cadw nifer o gathod â'i gilydd gynyddu'r perygl o afiechydon o ganlyniad i straen a chlefyd heintus. Mae'n well i beidio â chadw nifer fawr o gathod â'i gilydd, yn enwedig os nad oes ganddynt fynediad at yr awyr agored. Mae angen gofal mawr ar niferoedd mawr o anifeiliaid ac ni ddylech gadw nifer fawr o gathod os na allwch ddiwallu eu hanghenion lles.

Adran 5: Iechyd

Mae'n rhaid i chi sicrhau bod eich cath yn iach

Gofal iechyd

Dylech archwilio'ch cath yn rheolaidd am arwyddion o anaf a salwch. Mae'n rhaid i chi sicrhau bod eich cath yn cael ei thrin yn ddi-oed gan filfeddyg os yw'n cael ei hanafu neu os yw'n sâl. Bydd milfeddyg eich cath yn gallu eich cyngori ynglŷn â gofal iechyd rheolaidd, megis brechu, a thrin parasitiaid (e.e. chwain a llyngyr), yn ogystal ag unrhyw broblemau iechyd a all godi.

Trin a golchi

Dylech sicrhau bod blew eich cath wedi'i drin yn iawn. Efallai y bydd arbenigwr gofal anifeiliaid anwes yn gallu eich cyngori ynglŷn â gofalu am ei blew.

Adnabod

Dylai fod modd adnabod eich cath. Defnyddir dau ddull o adnabod cath fel arfer i helpu i olrhain ceidwaid cath pe bai'n mynd ar goll: gosod microsglodyn neu roi coler rhyddhau sydyn amdani sydd wedi'i osod yn gywir ac sy'n nodi manylion cyswllt ceidwad y gath. Microsglodynnau yw'r ffordd fwyaf dibynadwy o adnabod eich cath.

Ysbaddu

Dylech ystyried yn ofalus yr angen i ysbaddu'ch cath er mwyn sicrhau rhai buddiannau o ran iechyd ac er mwyn atal cathod bach dieisau rhag cael eu geni.

Cod Ymarfer er Lles Cathod i'w weld yma:
https://llyw.cymru/lles-cathod-cod-ymarfer?_ga=2.226136153.2135044942.1572777712-828798919.1549355025